

Erkki Merimaa

TYÖNTIEDOSTA JA AMMATINVALINNASTA OPIKSELUN OHJAUKSEEN

Ammatinvalinnan opetuksen ja op-
pilaanohjauksen kehittymisen vai-
heita itsenäisyyden aikana

**Koululaisten ammatinvalinnanohjaus itsenäisyyden alku-
taipaleella**

Ammatinvalinnanohjaukseen tähdänneet varhaisimmat ehdotukset sisältyvät *Eino Kuusen* teokseen *Työnvälityksen opas*, joka ilmestyi 1919 Sosiaalihallituksen julkaisusarjassa *Sosialisia käsikirjoja*. Nuorison työnvälitykseen tulisi hänen mukaansa liittyä "neuvonta työalan valinnassa". Tästä syystä Kuusi esitti perustettavaksi ainakin suurimpien kaupunkien työnvälitys toimistojen yhteyteen erityisiä "ammattialan neuvontatoimikuntia", joihin tulisi kuulua muun muassa työnantajan ja opettajien edustus.

Vuonna 1922 jätti kansakoulun jatko-opetuskomitea mietintönsä. Voimassa olleen kansakoululain mukaan tuli kansakoulunsa lopettaneen nuorison nauttia jatko-opetusta seuraavan kahden vuoden aikana. Jatko-opetuskomitea esit-

ti, että muodostetaan kaksi peräkkäistä jatkoluokkaa. Kummallakin luokalla tulisi antaa opastusta ammatinvalintaan. Komitea piti tärkeänä, että oppilaat olisivat valinneet aina-kin pääsuunnan silloin, kun heidät sijoitetaan toisena vuonna ammatillisen suuntautumisen mukaan linjajakoiseen opetukseen. Koska tällaisesta opetuksesta ei vielä ollut kokemuksia, komitea ehdotti, että ammatinvalinnanopetuksen rinnalle varataan jonkin verran tietopuolista työnopetusta. Tuntijakoon komitea esitti *Ammatinvalinnan opastusta ja tietopuolista työnopetusta*, jota annettaisiin kolme tuntia viikossa.

Komitean esittämä ajatus ei ollut ihan uusi eikä omintakeinen. Tämäntapaista opastusta oli jo annettu ennen ensimmäistä maailmansotaa Yhdysvalloissa, joko kouluissa tai ammatinvalinnanohjaustoimistoissa, sekä vähitellen myös Keski-Euroopan maissa.

Mietinnön mukaan opastus ammatinvalintaan tarkoitti ensisijassa oppilaiden tutustuttamista eri ammattialoihin, erityisesti oppilaiden kotipaikkakunnalla harjoitettuihin ammatteihin. Edelleen tavoitteena oli antaa oppilaille käsitys siitä mihin ammatteihin hän sopii. Ja lopuksi olisi järjestettävä mieskohtaisia, kuten komitea asian ilmaisi, neuvotteluja ohjaajan, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Komitean mielestä lopullisen ammatinvalinnan tuli kuitenkin viime kädessä jäädä nuorten itsensä ja heidän vanhempiansa asiaksi. "Nuoria kyllä ei saa ahdistaa sitä liika pikaisesti tekemään, vaan tulee heille jättää tarpeeksi aikaa kypsyttää päätöstään".

Ammatinvalinnan opetukseen komitea esitti asiaan erikoistunutta opettajaa, joka hoitaisi koulussa opastuksen. Ammatinvalinnan opastus voisi komitean mukaan alkaa verrattain nopeasti, jos saataisiin käytettäväksi ammattipsykologi, joka tieteellisellä pohjalla valmistaisi ammattineuvontaan opettajia ja muita halukkaita henkilöitä.

Työntieto ja ammatinvalinta 1929

Monet edellä mainitun jatko-opetuskomitean esittämät ajatukset olivat hyvinkin tarkoituksenmukaisia ja kauaskantoisia. Komitea tuli ensimmäisenä ilmaisseeksi ajatuksen eräänlaisen opinto-ohjaajan tuomisesta kouluun ja määrätietoisen ammatinvalinnanohjauksen aloittamisesta. Komitean ajatukset toteutuivat vuonna 1929, jolloin Helsingin kaupungin jatkoluokkien tuntijakoon tuli uusi ammatinvalintaan perehdyttävä oppiaine *Työntieto ja ammatinvalinta*.

1930-luku, ammatinvalintaa aletaan opettaa epävirallisesti

Kansakoulusta päässeiden työskentelyn suunnittelukomitea totesi vuonna 1933, että opettajat ovat oppilaiden ja heidän vanhempiensa pyynnöistä johtuen ryhtyneet opastamaan oppilaita ammatin valinnassa. Mietinnön mukaan toiminnan tulokset olivat kuitenkin jääneet heikoiksi, osittain siksi, ettei opettajilla ollut tehtävän edellyttämiä valmiuksia ja osittain siksi, ettei oppilailta ollut niin laajoja valinnanmahdollisuuksia, kuin mistä ohjauksessa oli ollut puhetta. Nuorten oli taipumuksistaan huolimatta tyydyttävä välittömästi tarjolla oleviin työsaantimahdollisuuksiin.

Komitea esitti, että suurimpiin kaupunkeihin olisi saatava ammatinvalinnanohjaaja. Se esitti edelleen ammatinvalinnan käsikirjaisen tekemistä opettajille sekä tytöille ja pojille tehtävää erityistä ammatinvalintaa helpottavaa opasta. Lopuksi komitea esitti, että jatko-opetusohjelmaan olisi varattava aikaa ammatinvalinnanohjausta varten.

Muutamia ammatinvalinnan käsikirjoja oli jo tuohon ajankohtaan mennessä ilmestynyt ja Helsingin ja Turun opettajat olivat ryhtyneet opettamaan *Ammatinvalinta*-nimistä oppiainetta, jossa oppilaille annettiin tietoja koulutusteistä ja työtehtävistä ja josta annettiin erillinen arvosana. Erityisen

ammatinvalinnanohjaajan asettaminen Turun ja Helsingin kansakouluihin oli tuolloin myös suunnitteilla.

Työnvälityskomitean mietintöön vuodelta 1935 liittyi esitys työnvälityslaksi. Vuonna 1936 voimaan tullut työnvälityslaki noudatti tärkeimmiltä kohdiltaan työnvälityskomitean esitystä. Lain mukaan sosiaaliministeriöllä oli oikeus tietyin edellytyksin määrätä, että kunnan työnvälitystoimistoon oli perustettava erityinen osasto nuorison työnvälitystä ja ammatinvalinnanohjausta varten. Ensimmäinen mainitunlainen erityisosasto perustettiin Helsingin kaupungin työnvälitystoimistoon 1937 ja ammatinvalinnanohjaus alkoi varsinaisesti Suomessa vuonna 1939, jolloin em. Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston nuoriso-osastolle perustettiin psykologin virka.

1940-luku, ammatinvalintaa esitetään oppiaineeksi

Vuonna 1941 eduskunta esitti ensi kerran hallitukselle ammatinvalinnan ohjauksen järjestämistä koskevan toivomuksen, joka ei kuitenkaan johtanut konkreettisiin toimenpiteisiin.

Niin sanotussa Ruudun komitean mietinnössä *Uudistettavan koulujärjestelmän perusteiden vahvistamisesta* vuodelta 1948 kiinnitetään ammatinvalinnanohjauksen järjestämiseen erityistä huomiota. Mietinnössä esitetään, että ammatinvalinnanohjauksen järjestäminen on otettava huomioon uuden järjestelmän mukaisen oppivelvollisuuskoulun opetussuunnitelmaa laadittaessa. Komitea esitti oppiainetta nimeltä *Yhteiskuntatieto ja ammatinvalinta*, joka tuli komitean mukaan sijoittaa keskikoulun viimeiselle luokalle yhtenä oppiaineena.

Yksityiskohtainen suunnitelma koululaitokseen liittyvästä ammatinvalinnanohjauksesta esitettiin muistiossa, jonka oli laatinut Teknillisen korkeakoulun työn psykologian ja työn-

johto-opin professori *Ohto Oksala* vuonna 1949 asetetulle ns. kouluhallituksen uudelleenjärjestelykomitealle. Muistiossaan Oksala päätyi ratkaisuun, jonka mukaan yleinen ammatinvalinnanohjaus olisi tarkoituksenmukaisimmin toteutettavissa siten, että se liitetään opetustoimen yhteyteen.

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi jatkoluokkien opetusohjelman vuonna 1946 ja korosti siinä työntiedon opetuksen ja ammatinvalinnanohjauksen tärkeyttä jatkokouluasteella. Ammatinvalinta oppiaineena oli poistettu todistuskaavakkeista, mutta se ei vähentänyt tehtävän merkitystä, sillä Helsingin ammatinvalinnanohjauskomitea toimitti opettajia varten asiaa käsittelevän opaskirjaisen *Nuorison ammatinvalinnan ohjaus*. Kirjan artikkelin laatijoiden joukossa oli em. Ohto Oksalan lisäksi muun muassa sellaisia tunnettuja koulu- tai ohjausalan miehiä, kuten *Gösta Cavonius*, *Niilo Mäki*, *Wolmar Mattlar*, *Aarne Huuskonen* ja *Paavo Kuosmanen*.

1950-luku, esityksiä ammatinvalinnanopetuksen järjestämiseksi

1950-luvun alussa ohjaustoimintaa harjoitettiin Helsingin ja Turun kaupunkien sekä Hyvinkään kauppalan työnvälitystoimistojen nuorisotyönvälitys- ja ammatinvalinnanohjausosastoissa. Helsingissä osaston toimesta annettiin ohjausta kaikille Helsingin kaupungin kansakoulujen jatkoluokkien oppilaille, kaikille ohjausta haluaville keskikoulujen oppilaille sekä mahdollisuuksien mukaan myös muille osaston puoleen kääntyville henkilöille. Ohjausta sai siten kaikkiaan noin 4000 henkilöä vuodessa. Ohjauksen pohjana oli kouluissa tapahtuva ammattielämää ja koulutusteitä koskeva tiedotustoiminta, minkä lisäksi henkilökohtaisen ohjauksen avulla suoritettiin tarpeen mukaan ohjattavan soveltuvuuden selvittäminen, työpaikan välittäminen sekä jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus.

Vuonna 1951 asetti valtioneuvosto yliohtaja Aarno Niinin johdolla toimivan komitean, jonka tuli selvittää, miten ammatinvalinnan ohjaustoiminta pitäisi järjestää opetustoimen yhteydessä. Tämä ns. ammatinvalinnanohjauskomitea julkaisti vuonna 1954 työnsä tuloksena mietinnön *Komiteanmietintö ammatinvalinnan ohjaustoiminnan järjestämisestä opetustoimen yhteydessä*.

Komitea esitti, että ohjaustoiminnan päämäärää ja tehokkuutta ajatellen pääosa ohjaustoimenpiteistä tulisi suorittaa ohjattavien koulutusvaiheen aikana. Komitea oli jo työnsä kuluessa ehdottanut oppikoulukomitealle vuonna 1952, että kouluihin tulisi ottaa uudeksi oppiaineeksi *Työn tieto ja ammatinvalinta*. Ehdotus sisältyi myös komitean esityksiin. Komitea perusteli esitystään toteamalla, että Työn tieto ja ammatinvalinta oppiaineena lähentää koulutyötä muuhun yhteiskunnassa suoritettavaan työhön ja korostaa koulun yhteiskuntaa palvelevaa luonnetta. Erillisenä oppiaineena esitettäviä tietoja opettajien tulisi pyrkiä täydentämään esittämällä muiden aineiden opetuksessa opetusohjelmien ulkopuolelle jäävin mutta koulutyöhön kiinteästi liittyvin toimenpitein, joihin kuuluisivat esimerkiksi tutustumiskäynnit työpaikoilla.

Varsinainen ohjaustoiminta olisi mietinnön mukaan suoritettava ainakin suurimmalta osaltaan paikallisessa ohjauseli-
messä tai vastaavassa paikassa, jossa ohjausta antaisi siihen koulutettu erikoishenkilöstö.

Pitkällisen pohdinnan jälkeen komitea päätyi, niin kuin sille annetuissa tehtäväksiannossa oli jo todettu, esittämään ammatinvalinnanohjauksen organisoimista koulutoimen yhteyteen, kuitenkin yhteistoimin työnvälitysviranomaisten kanssa tapahtuvana.

Maalaiskansakoulun jatko-opetuskomitea pohti vuonna 1954 myös ammatinvalinnanohjauksen järjestämistä kouluun. Komitean mietinnössä todettiin, että niiden näkemysten lisäksi, joita erityisesti työnopetuksessa oppilaille aivan kuin itsestään avautuu, tarvitaan tässä myös koulun taholta eri-

tyisiä toimenpiteitä. Komitea esitti tehtävän hoitajaksi "lähinnä sitä opettajaa, joka opettaa yhteiskuntaoppia, koska hän joutuu elinkeinoelämän opetuksen yhteydessä selostamaan oppilaille tärkeimpiä ammatteja, niiden harjoittamiseksi ja niiden asettamia vaatimuksia".

Tarkastaja *Veikko Kiuru* laati vuonna 1956 muistion *AmmatINVALINNAOHJAUKSEEN LÜTTYVÄN Opetuksen kehittämissuunnitelma*. Samana vuonna asetettu ammatinvalinnanohjausneuvosto käsitteli sitä ja laati sen perusteella suunnitelman ammatinvalinnanopetuksesta ja opettajien kouluttamisesta ohjausasioihin. Tällöin otettiin käyttöön käsite *ammatinvalinnan yhdysopettaja* ja vuonna 1957 aloitettiin yhdysopettajakoulutus. Vuonna 1957 oli myös ensimmäisen ammatinvalinnan oppikirjan käsikirjoitus neuvoston tarkastettavana.

1960-luku, kokeilupäätös koulun opintojen ohjausta

Laki ammatinvalinnanohjauksesta vahvistettiin vuonna 1960. Lain mukaan ammatinvalinnanohjaus tuli työvoima-asioita hoitavan ministeriön alaisuuteen, vaikka ammatinvalinnanohjauskomitea oli esittänyt sen järjestämistä koulutoimen yhteyteen. Edelleen nykyisin voimassa olevan ammatinvalinnanohjauslain mukaan koulunuorison ammatinvalinnanohjaus tuli silloin ja tulee vieläkin hoitaa ammatinvalinnanohjausviranomaisen ja kouluviranomaisen kiinteänä yhteistyönä.

Sysäyksen oppilaanohjauksen kehittymiselle antoi vuonna 1966 ns. Poijärven koulunuudistustoimikunnan mietintö. Toimikunta ehdotti, että jokaisessa koulussa tulisi olla opinto-ohjaaja, joka on saanut asianmukaisen erikoiskoulutuksen. Hänen vastuulleen tulisi opinto-ohjauksen organisointi, ammatinvalinnan yhdysopettajan tehtävien hoitaminen sekä tiettyssä määrin oppilaiden henkilökohtainen ohjaus. Jotta opinto-ohjaajalle jäisi aikaa edellä mainittujen tehtävien hoita-

miseen, hänen oppituntiensä määrä olisi rajoitettava noin puoleen opettajan normaalista opetusvelvollisuudesta.

Tuntijakoon toimikunta esitti *Luokanjohtajan tunti ja opin-to-ohjaus*-nimistä oppiainetta, jolle varattaisiin aikaa yksi viikkotunti kullakin yläasteen luokka-asteella. Lisäselvityksenä toimikunta totesi, että oppilaat osallistuvat koko luokkana tai ryhmittäin näille tunneille tarpeen mukaan. Koulun opin-to-ohjaaja voi käyttää ohjaustoimintaan luokanjohtajan aikaa sekä tarpeen vaatiessa myös koulun muuta työaikaa.

Peruskoulun oppilaiden opinto-ohjauksesta toimikunta sai käyttöönsä kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön toimistopäällikkö *Wolmar Mattlarin* lausunnon. Työvoimaministeriön ammatinvalinnanohjaustoimiston toimistopäällikkönä pitkän päivätyön tehnyt *Kaarlo Multimäki* oli myös mukana toimikunnan työssä. Hänen mukaansa toimikunnan pääsihteeri *Jaakko Itälä* oli ollut ohjausjärjestelmän kehittämisestä erityisen kiinnostunut. Keväällä 1966 ammatinvalinnanohjausneuvoston puheenjohtaja *Reino H. Oittinen* oli selostanut neuvostolle, jonka tehtäviin asian edistäminen kuului, ammatinvalinnanohjauksen ja kasvatuksellisen ohjauksen piirteitä uudessa peruskoulussa. Ammatinvalinnanohjausneuvosto käsitteli ohjauksen järjestämistä useita kertoja peruskoulun syntyvaiheessa.

Kun peruskoulukokeilut käynnistyivät kaikkiaan yhdessätoista kunnassa vuonna 1967, oli opintojen ohjaus, niinkuin sitä silloin nimitettiin, lähes yksinomaan kokeilukoulujen johtajien vastuulla. Kokeilua varten oli vt. kansakouluntarkastaja *Kalevi Nikki* Laatinut suunnitelman "opintojen ohjantaa, opiskelutekniikkaa, tukiovetusta ja opettajien keskinäistä yhteydenpitoa varten". Kokeilusuunnitelman mukaisesti oppilaanohjaukseen liitettiin yläasteen päättövaiheessa ammatinvalinnan ohjaus.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriössä pidettiin keväällä 1968 kokous, jossa mietittiin ohjaustoiminnan järjestämistä siten, että kokeilukoulujen ammatinvalinnan yhdysopettajat ottavat hoitaakseen koulunuudistustoimikunnan

mietinnössä mainitut opinto-ohjaajan tehtävät hoitaakseen. Oppilaanohjaus ja opinto-ohjaajatoiminta oli käynnistynyt.

1970-luku, oppilaanohjauksen käynnistymisen aikaa

1970-luvun alussa jatkoi peruskoulun opetussuunnitelma-komitea koulunuudistustoimikunnan rakentamalta pohjalta. Yhden erityisryhmän nimenä opetussuunnitelmaa laadittaessa oli *AmmatINVALINTA ja koulupsykologit*. Tähän työryhmään kuuluivat työhallinnon puolelta Kaarlo Multimäki ja koulu-toimen puolelta *Erkki Aho*. Työryhmä laati peruskoulun ammatinvalinnanopetuksen ja ohjauksen suunnitelman.

Peruskoulun opetussuunnitelmakomitean mietinnössä annettiin oppilaanohjaukselle oma opetussuunnitelma, johon kuului kasvatuksellinen-, opetuksellinen- ja ammatinvalinnanohjaus, ja tuntijakoon tuli *oppilaan ohjaus*-niminen oppiaine, jota annettiin yksi tunti viikossa kullakin peruskoulun luokka-asteella. Komitean lopulliseen mietintöön teki *Annikka Takala*, joka ei hyväksynyt aikaisempaa muotoilua, joitain oppilaanohjausta koskevia tarkennuksia.

Kouluhallitus antoi vuonna 1972 ohjeet peruskoulun opinto-ohjaajan opetusvelvollisuuteen luettavista tehtävistä kirjeellä 1896/72. Niiden mukaan opinto-ohjaajan tehtäviin kuului luokkatuntien lisäksi huolehtia ammatinvalinnan yhdysopettajan tehtävistä sekä muusta oppilaiden henkilökohtaisesta ja pienryhmäohjauksesta, tiedotustoiminnasta ja yhteydenpidosta erilaista asiantuntemusta omaaviin tahoihin. Kirjeen esitteli silloinen toimistopäällikkö Erkki Aho ja hyväksyi pääjohtajan sijainen *Olli Sampola*. Kouluhallitus antoi seuraavana vuonna uuden samansisältöisen kirjeen 2000/72, jonka esitteli vt. toimistopäällikkö *Rauha Petro* ja hyväksyi kouluhallituksen pääjohtaja Erkki Aho. Tätä kirjettä voidaan pitää perustana opinto-ohjaajan työlle ja oppilaanohjaukselle vielä nykyisinkin.

Opetusministeriö asetti tammikuussa 1971 työryhmän toimistopäällikkö Erkki Ahon johdolla suunnittelemaan opinto-ohjaajien koulutusta. Opetusministeriössä tehtiin vielä samana keväänä päätös opinto-ohjaajakoulutuksen aloittamisesta Jyväskylän yliopistossa ja Joensuun korkeakoulussa työryhmän muistiossaan esittämien suuntaviivojen mukaisesti ja ensimmäiset opinto-ohjaajakurssit alkoivat jo samana vuonna, syksyllä 1971.

AmmatINVALINTAAN ohjaavasta toiminnasta ja lukion ammatinvalinnan yhdysopettajan tehtävistä antoi kouluhallitus ohjeet yleiskirjeellään vuonna 1973.

Kouluhallitus lähetti 1976 ammatinvalinnan neuvostolle kirjeen, jossa se pyysi neuvostoa ryhtymään selvittämään peruskoululaisten työelämään tutustuttamisen mahdollisuuksia. Neuvosto asetti työryhmän pohtimaan asiaa ja laati työryhmän esitysten pohjalta muistion *Työelämään tutustumisen peruskoulussa*. Työelämään tutustuttamisen järjestelyt tulivat vähitellen opinto-ohjaajien tehtäväksi ja osaksi oppilaanohjausta vuosikymmenen lopulla.

Kouluhallitukseen nimitettiin ensimmäiseksi oppilaanohjaukseen liittyviä asioita hoitavaksi ylitarkastajaksi *Sirkka Kinon*, joka aloitti työnsä kouluhallituksen opetussuunnitelmatoimistossa elokuussa 1977. Samana vuonna aloittivat myös ensimmäiset oppilaanohjauksen lääninkouluttajat toimintansa.

Vuonna 1978 ammatinvalinnanohjausneuvosto antoi muistion *AmmatINVALINTAAN ohjauksen ja oppilaanohjauksen yhteistyö ja työnjako*.

1980-luku, oppilaanohjaus keskiasteen oppilaitoksiin

Oppilaanohjaus vakiintui koko maassa peruskouluun 1980-luvun alkuun mennessä pitkälti peruskoulun opetussuunnitelmatoimikunnan esittämällä tavalla.

Lukion oppilaanohjaus oli vielä vuosikymmenen alussa ammatinvalinnan yhdysopettajien varassa. Asetuksella 600/80 säädettiin vuonna 1982 aloitettavasta lukion uudesta lukusuunnitelmasta. Siinä oli yhtenä oppiaineena mainittu *Oppilaanohjaus ja luokantunti*. Silloin tuli oppilaanohjaus käsitteenä ensimmäisen kerran lukioon.

Keskiasteen oppilaanohjaus- ja valintatoimikunta laati vuonna 1982 ehdotuksen keskiasteen koulunuudistuksen edellyttämästä yhteisvalintajärjestelmästä sekä uuden valintajärjestelmän edellyttämästä oppilaanohjauksen järjestämisestä. Toimikunta teki ehdotuksia muun muassa lukion oppilaanohjauksen kehittämistä sekä oppilaanohjauksen järjestämisestä ammatillisiin oppilaitoksiin.

Uusiin peruskoulu- ja lukiolakeihin tuli vuonna 1983 maininta, että opettajan virkoihin kuuluu muun muassa opinto-ohjaajan virka ja että peruskoulussa ja lukiossa annetaan oppiaineiden opetuksen lisäksi oppilaanohjausta.

Vuonna 1985 annettiin peruskoulun ja lukion opetussuunnitelmien perusteet. Näissä annettiin oppilaanohjauksen ohjeet kumpaakin koulumuotoa varten. Valtioneuvosto päätti 8. helmikuuta 1985 antamissaan uusissa tuntijaoissa, että oppilaanohjausta annetaan peruskoulun yläasteen kullakin vuosiluokalla yksi tunti ja lukiossa yksi kurssi 1. ja 2. luokilla sekä puoli kurssia 3. luokalla.

Lukion opinto-ohjaajien poikkeuskoulutus aloitettiin vuonna 1982 Jyväskylän yliopistossa ja sitä jatkettiin eri tahojen, pääasiassa kuitenkin Jyväskylän yliopiston, järjestämänä kaikkiaan kahdeksan vuoden aikana. Vuoden 1980 alusta Jyväskylän ja Joensuun yliopistojen antama säännöllinen opinto-ohjaajakoulutus, n.s. opinto-ohjaajan erilliset opinnot ovat antaneet kelpoisuuden sekä peruskoulun että lukion opinto-ohjaajan virkaan.

Myös ammatillisiin oppilaitoksiin oppilaanohjaus tuli 1980-luvulla, sillä laki keskiasteen kehittämistä edellytti oppilaanohjauksen kehittämistä. Yleinen oppilaanohjauksen suunnitelma ensimmäisiä luokkia varten lähetettiin ammatillisiin

oppilaitoksiin. Ensimmäisiä oppilaanohjaajia ammatillisiin oppilaitoksiin alettiin kouluttaa yhteistyössä ammattikasvatushallituksen ja korkeakoulujen kanssa lukuvuonna 1982-83.

1990-luku, epävarmuus lisääntyy

Oppilaanohjauksen asema tulee epävarmemmaksi 1990-luvulle tultaessa. Opetusministeriön tuntijakotyöryhmä antoi esityksen peruskoulun ja lukion uusiksi tuntijaoiksi keväällä 1992. Siinä esitetään oppilaanohjauksen nimen muuttamista lukiossa *opiskelun ohjaukseksi*. Työryhmä esittää myös ohjaukseen käytettävien luokkatuntien vähentämistä. Vuoden 1993 alusta siirrytään uuteen valtiosuusjärjestelmään. Tämän jälkeen on mahdollista kunta- ja koulukohtaisesti ratkaista opetukseen ja ohjaukseen käytettävistä tuntimääristä. Jos tuntijakotyöryhmän esitys toteutuu esitetyssä muodossa ja kun valtiosuusjärjestelmä tuo päätösvallan henkilökohtaisen ja muun ohjauksen rahoituksesta paikalliselle tasolle, tulee ohjauksen asema olemaan uudessa koululaitoksessa epävarmempi kuin aikaisemmin eikä valtakunnallinen yhtenäisyys tälläkään alueella enää ole itsestään selvä ja säädöksin turvattu asia.

Lähteet

- Komiteanmietintö 1922:10. Jatko-opetuskomitean mietintö, Helsinki.
- Komiteanmietintö 1954:5. Komiteanmietintö ammatinvalinnan ohjaustoiminnan järjestämisestä opetustoimen yhteydessä, Helsinki.
- Komiteanmietintö 1982:1. Keskiasteen oppilaanohjaus- ja valintatoimikunnan mietintö, Helsinki.

- Komiteanmietintö 1966:A 12. Koulunuudistustoimikunnan mietintö, Helsinki.
- Komiteanmietintö 1954:12. Maalaiskansakoulun jatko-opetuskomitean mietintö. Helsinki.
- Koski E. 1982. Opinto-ohjaajat ry:n perustaminen ja kirjeen 2000 laatiminen. Teoksessa V. Hyvärinen, P. Leinonen & E. Merimaa (toim.) 1982. Kymmenen vuotta oppilaanohjausta Suomessa. Naantali: Clarionin kirjapaino, 14-21.
- Lairio, M. (toim.) 1992. Opinto-ohjaajan työ ja koulutus. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen tutkimuslaitoksen julkaisusarja B. Teoriaa ja käytäntöä 72.
- Lappalainen, A. 1985 Peruskoulun opetussuunnitelman syntyprosessi ja peruskouluopetuksen johtamisjärjestelmän muotoutuminen. Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksen tutkimuksia 28, 137-138.
- Laki ammatinvalinnanohjauksesta 43/1960. Suomen laki- ja asetuskokoelma.
- Multimäki, K. 1986. Ammatinvalinnanohjauksen kehittämisen vaiheita. Ammatinvalinnanohjausneuvoston toiminta 1956-1986. Ammatinvalinnanohjauksen monistesarja 39. Helsinki.
- Multimäki, K. 1982. Oppilaanohjauksen uranuurtajan opinto-ohjaajat ry:n kunniajäsenen Kaarlo Multimäen haastattelu. Teoksessa V. Hyvärinen, P. Leinonen, E. Merimaa (toim.) 1982. Kymmenen vuotta oppilaanohjausta Suomessa. Naantali; Clarionin kirjapaino. 57-59.
- Nykänen, S & Vuorinen R. 1991 Oppilaanohjaustyön kehittäminen.
- Oppilaanohjauksen kohde- ja teorianhistoriallinen analyysi Suomessa vuosina 1970-1990. Jyväskylän ammatillinen opettajakorkeakoulu. Jyväskylän ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja 2.